

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет технологій та бізнесу

Кафедра дизайну, інжинірингу та землеустрою

СИЛАБУС (SYLLABUS)

Назва дисципліни	ЕТНОДИЗАЙН (ETHNODESIGN)
1.ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА	
Викладач	Стрілець Валерій Федорович
Науковий ступінь	кандидат мистецтвознавства
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри дизайну, інжинірингу та землеустрою
Адреса кафедри	м. Київ, вул. Кіото 19, каб. А-225
E-mail:	v.strilets@knote.edu.ua
Електронна сторінка курсу в системі дистанційного навчання ДТЕУ	Доступна за посиланням:
Консультації	Відповідно до графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на офіційному сайті ДТЕУ (сторінка кафедри дизайну, інжинірингу та землеустрою). Інформація доступна за посиланням: https://knote.edu.ua/blog/read/?pid=59&uk

2.ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Освітній ступінь	бакалавр / bachelor
------------------	---------------------

Галузь знань	02 Культура і мистецтво / Culture & Arts
Спеціальність	022 Дизайн / Design
Загальна характеристика	<p>Кількість годин – 180 Кількість кредитів – 6 Співвідношення аудиторних годин і годин самостійної роботи: - денна форма навчання – 72/108 Мова навчання: українська Форма підсумкового контролю – екзамен</p>
Пререквізити	Вивчення дисципліни базується на знаннях з таких дисциплін, як: «основи композиції і проектної графіки», «Рисунок і живопис», «Історія мистецтва та дизайну».
Анотація	Дисципліна «Етнодизайн» включає в себе певну загальну схему та послідовність тем, що необхідна для формування у студентів системи української національної ментальності, культурно-історичних знань як базових понять творчості, і можливості інтегрувати їх в сучасні технології дизайну для досягнення оптимальних вирішень функціонального формотворення предметного світу, процесів та явищ етнодизайну в цілому. Вивчення теоретичних та практичних основ національного формотворення, композиції символіки, є підґрунтям для створення та успішного розвитку дизайну що базується на тисячолітній традиції, власного національного дискурсу дизайнера як всередині країни, так і на міжнародній арені.
Методи навчання	Поєднання традиційних і нетрадиційних методів навчання з використанням інноваційних технологій: – лекції (оглядова / тематична); – лабораторні та самостійні.
Мета та завдання	<p>Мета – Метою вивчення дисципліни «Етнодизайн» є виховання та вироблення здатності у студентів керуватися у своїй творчості (сучасному дизайні) історичними культурними цінностями українського народного мистецтва для упізнаваності дизайну з національними рисами у ексклюзивних та промислових виробках як усередині країни, так і на світовій арені.</p> <p>Завданням вивчення дисципліни «Етнодизайн» є надання студентам знань і набуття ними практичних навичок в області матеріальної та духовної культури українського етносу у різних жанрах декоративно-прикладного мистецтва, з метою інтерпретації та трансформації його в сучасне функціональне формотворення предметного світу.</p>
Результати навчання (компетентності)	<p>Після вивчення курсу студент повинен:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>знати:</i> – предметну область та розуміння професійної діяльності; – як шукати, оброблювати та аналізувати інформацію з різних джерел; – як оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; – цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність; – як зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця

у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

- як застосовувати сучасні методики проектування одиничних, комплексних, багатофункціональних об'єктів дизайну;
- як здійснювати композиційну побудову об'єктів дизайну;
- як застосовувати навички проектної графіки у професійній діяльності;
- як застосовувати знання історії українського та зарубіжного мистецтва та дизайну в художньо-проектній діяльності;
- як застосовувати у проектно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах;
- як здійснювати колористичне вирішення майбутнього дизайн-об'єкта;
- як застосовувати знання прикладних наук у професійній діяльності;

- *уміти:*

- застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях
- надбання національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини, розвивати екокультуру засобами дизайну;
- збирати та аналізувати інформацію для обґрунтування дизайнерського проекту, застосовуючи теорію й методику дизайну, фахову термінологію за професійним спрямуванням, основи наукових досліджень;
- усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні;
- аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних вирішень;
- створювати об'єкти дизайну засобами проектно-графічного моделювання;
- визначати функціональну та естетичну специфіку формотворчих засобів дизайну у комунікативному просторі;
- розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах;
- використовувати у професійній діяльності, прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації та творчого самовираження; застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики;
- розуміти українські етнокультурні традиції у стильових вирішеннях об'єктів дизайну, враховувати регіональні особливості етнодизайну у мистецьких практиках;
- враховувати властивості матеріалів та конструктивних побудов, застосувати новітні технології у професійній діяльності;
- відображати морфологічні, стильові та колірно-фактурні властивості об'єктів дизайну.

3. КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН (СХЕМА ВИВЧЕННЯ КУРСУ)

Назва теми	Кількість годин					Форми контролю	Навчальний тиждень
	Всього год./кредитів	Лекції	Семінарські заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота		
Тема 1. Історичні монументально-декоративні твори українського народу. Поняття «культура», «національна культура»	6	2			4	ПО	1-2
Тема 2. Основні естетичні засади використання декоративних засобів. Види та техніки монументального та декоративно-прикладного мистецтва.	12	4		2	6	ІЗ,П	1-2
Тема 3. Історичні періоди розвитку українського народного мистецтва.	14	4		2	8	ІЗ,П	3-4
Тема 4. Національні осередки декоративно-прикладного мистецтва.	14	4		2	8	ІЗ,П	3-4
Тема 5. Народні мотиви та композиційні аспекти в етнодизайні.	14	4		2	8	ІЗ	5-6
Тема 6. Композиційне формотворення етнічних творів. Композиційна організація форм. Основні композиційні категорії. Специфічні композиційні засоби формотворення.	14	4		2	8	ІЗ	5-6
Тема 7. Роль художнього образу у творах монументально-декоративного мистецтва та дизайні.	12	2		2	8	ІЗ,П	7-8
Тема 8. Стилзація.	16	4		2	10	ІЗ	7-8

Назва теми	Кількість годин					Форми контролю	Навчальний тиждень
	Всього год./кредитів	Лекції	Семінарські заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота		
Тема 9. Роділ 3. Функціональне формотворення етнічних творів. Методика дизайн-проектування. Поняття комфорту.	14	4		2	8	ІЗ,П	9-10
Тема 10. Роль кольору в творах монументально-декоративного мистецтва та дизайні.	14	4		2	8	ІЗ	9-10
Тема 11. Практичні методи утворення етно-функціональної форми. Засвоєння студентами основних правил та положень безпечної експлуатації матеріалів та обладнання в керамічній майстерні.	8			2	6	ПО	11-12
Тема 12. Підготовка та збереження матеріалів до виконання практичних занять.	10			4	6	ІЗ	11-12
Тема 13. Створення керамічних виробів різними засобами.	10			4	6	ІЗ,П	13-14
Тема 14. Створення декоративної композиції або скульптури для литва.	12			4	8	ІЗ,П	13-14
Тема 15. Перший утильний випал виготовленої продукції.	10			4	6	П	13-14
Разом по дисципліні	180/6	36		36	108		
Підсумковий контроль						ЕП	

Умовні позначення: ІЗ – виконання індивідуального завдання та його захист; ПО – письмове опитування, П – перегляд, ЕП – екзаменаційний перегляд.

<p>Лекція 3. Історичні періоди розвитку українського народного мистецтва. План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Давня епоха розвитку українського народного мистецтва. 2. Трипільська цивілізація. 3. Епоха скелотсько-сарматських державних утворень. 4. Середньовічна епоха України-Русі. 5. Українське бароко. 6. Новітня епоха української національної культури. <p>Лекція 4. Національні осередки декоративно-прикладного мистецтва. План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історико-адміністративні регіони. Буковина, Галичина і Закарпаття; Волинь і Поділля; Середня Наддніпрянщина (Київщина, Черкащина, Дніпрянщина); Полтавщина; Чернігівщина (історична Гетьманщина); Полісся, Слобожанщина; 2. Районування української народної орнаментики. 3. Техніки і матеріали найбільш широко використовуваних видів декоративно-прикладного мистецтва (камінь, писанка). 4. Український національний текстиль і одяг. 5. Українська національна кераміка та скло. 6. Деревообробництво. 7. Метал. <p>Лекція 5. Народні мотиви та композиційні аспекти в етнодизайні.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Знак і символ, їхня семантика і символіка. 2. Теоретичні основи етнічної символіки й орнаментики (тип зображення (рукотворний ритмічний візерунок). 3. Рід композиції. 4. Центрична композиція. Фризова композиція. 5. Рапортна композиція. 	<p style="text-align: center;">Лабораторне заняття 4 Національні осередки декоративно-прикладного мистецтва.</p> <p>Мета: Ознайомитися з українськими національними осередками декоративно-прикладного мистецтва. Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Створити презентацію одного із осередків декоративно-прикладного мистецтва в Україні. 2. Створення каталогу осередків декоративно-прикладного мистецтва за видами. <p style="text-align: center;">Лабораторне заняття 5 Народні мотиви та композиційні аспекти в етнодизайні.</p> <p>Мета: набуття навичок формування орнаментального мотиву з дотриманням основних композиційних вимог. Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомитися з родом композиції. Створити начерки по видам. 2. Обрати найвдаліший варіант композиції і створити його чистовий варіант в кольорі. 	<p style="text-align: center;">10</p> <p style="text-align: center;">5</p>
<p><i>Розділ 2. Композиційне формотворення етнічних творів.</i></p>		

<p>Лекція 6. Композиційна організація форм. Основні композиційні категорії. Специфічні композиційні засоби формотворення.</p> <p>План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тектоніка матеріалів та форм. 2. Взаємообумовленість конструкції і форми в матеріалі. 3. Об'ємно-просторова структура творів декоративно-прикладного мистецтва та дизайну. 4. Закнута композиція. Розімкнута композиція. 5. Використання специфічних композиційних засобів у формотворенні об'єктів. <p>Лекція 7. Роль художнього образу у творах монументально-декоративного мистецтва та дизайні.</p> <p>План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Образ як вияв загальнолюдських цінностей в творах монументально-декоративного мистецтва. 2. Засоби створення образу 3. Образ як творчий процес перевтілення сенсу в загальносуспільні стереотипи. 4. Особливості створення образної композиції у творах монументально-декоративного мистецтва. 5. Особливості створення образної композиції у творах декоративно-прикладного мистецтва. <p>Лекція 8. Стилзація.</p> <p>План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Створення образної декоративної композиції натуралістичної форми. 2. Інтерпритація та трансформація натуралістичної форми. 3. Спрощення декоративної форми в знаково-геометричну. 4. Створення мотиву. 5. Використання метроритмічних рядів та організація площин. 6. Асоціація в дизайні. 	<p>Лабораторне заняття 6 Основні композиційні категорії.</p> <p>Мета: набуття навичок створення тектонічних композицій.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Створити тектонічну металеву замкнуту композицію (матеріал: самопис з чорним стержнем). 2. Створити тектонічну скляну композицію за вибором у три етапи: 1. Тектонічний силует; 2. Використання властивостей матеріалу; 3. Використання відповідної техніки передачі кольорових властивостей (матеріал: самопис з чорним стержнем, фарби або маркери за вибором). 3. Створити тектонічну розімкнуту дерев'яну композицію (матеріал: самопис з чорним стержнем). 4. Створити тектонічну кераміко подібну замкнуто-розімкнуту композицію (матеріал: самопис з чорним стержнем). <p>Лабораторне заняття 7 Художній образ у творах монументально-декоративного мистецтва та дизайні.</p> <p>Мета: усвідомлення методів створення художнього образу у творах монументально-декоративного мистецтва.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Створити презентацію образних композицій у творах монументально-декоративного мистецтва в послідовності до тектоніки попередніх індивідуальних завдань 2. Створити каталог образних композицій у різних видах м.-д. м. <p>Лабораторне заняття 8 Стилзація.</p> <p>Мета: набуття навичок створення стилізації зображень в творах декоративно-прикладного мистецтва.</p> <p>Завдання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Створення образної декоративної композиції натуралістичної форми. 2. Інтерпритація та трансформація натуралістичної форми. 3. Спрощення декоративної форми в знаково-геометричну. Створення мотиву. 4. Використання метроритмічних рядів та організація площин. 	<p>5</p> <p>5</p> <p>5</p>
---	---	---

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Загальні умови	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Максимальний бал за аудиторну та самостійну роботу визначається сумарно за всі заняття. ✓ Всі завдання з дисципліни будуть розміщені на платформі MOODLE та іншій (за спільним вибором викладача та здобувачів). ✓ Здобувач може отримати додаткові бали за участь у науково-дослідній діяльності, що стосується тематики етнодизайну.
Поточний контроль	Оцінюється у кількість балів, накопичену здобувачем ВО під час вивчення дисципліни за семестр (враховуються усі види робіт). Максимальна кількість балів: 100 балів.
Письмовий екзамен	Відповідь на екзамені оцінюється за 100-бальною шкалою: 90–100 балів – “відмінно”, 75–89 – “добре”, 59–74 – “задовільно”, менше 59 – “незадовільно”. Детальні критерії оцінювання кожного завдання викладені в екзаменаційному білеті.
Підсумкова оцінка	Визначається як середньоарифметична сума балів поточного контролю та письмового екзамену. Максимальна кількість балів: 100 балів.

Виконання одного практичного завдання або лабораторної роботи оцінюється за наступною шкалою:

- студент виконав роботу вчасно, робота відповідає вимогам поставленого завдання, зауваження і недоліки відсутні – 5 балів;
- студент виконав роботу вчасно, робота відповідає вимогам поставленого завдання, є незначні зауваження і недоліки – 4 бали;
- студент виконав роботу вчасно, робота не зовсім відповідає умовам завдання, є суттєві зауваження і недоліки – 3 бали;
- студент виконав роботу не вчасно, робота не зовсім відповідає умовам завдання, є суттєві зауваження і недоліки – 2 бали;
- студент виконав роботу не вчасно, робота зовсім не відповідає умовам завдання, є значні зауваження і недоліки – 1 бал;
- студент не виконав роботи взагалі – 0 балів.

Участь у конференції, круглому столі або написання наукової статті оцінюється за 10 бальною системою.

6. ПОЛІТИКА ДТЕУ ТА ОЧІКУВАННЯ

Дотримання умов доброчесності	Відповідно до «Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами освіти»
--------------------------------------	---

Можливості інклюзивної освіти	Положення про організацію інклюзивного навчання
Організація освітнього процесу та оцінювання	«Положення про організацію освітнього процесу студентів» «Положення про оцінювання результатів навчання студентів і аспірантів у ДТЕУ»

7. ОСНОВНА РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Етнодизайн у контексті українського національного відродження та європейської інтеграції. Кн. 3 : зб. наук. праць / редкол. : гол. ред. М. І. Степаненко, упоряд. і наук. ред. Є. А. Антонович, В. П. Титаренко та ін. – Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2019. – 478 с.
2. Мигаль, С., Дида І., Казанцева Т. Біоніка в дизайні просторово-предметного середовища: *навч. посібник*. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019 (перевид). – 228 с., іл.
3. Михайленко Є. В. Українська етніка (декоративний живопис). Кривий Ріг: КДПУ, 2024. 150 с
4. Khyzhynskyi, V., Lampeka, M., & Strilets, V. (2021). Ceramics of Halychyna in the late 19th – early 20th centuries. Scientific and professional schools. Technologies. Personalities. History of Science and Technology, 11(2), 383–410. <https://doi.org/10.32703/2415-7422-2021-11-383-410>